

Etelä-Savon yritysten kansainvälistymisen tila 2012

Kesällä 2013 toteutetun selvityksen tavoitteena oli tutkia eteläsavolaisten yritysten kansainvälistymisen tilaa vuoden 2012 osalta. Selvityksessä tutkittiin muun muassa sitä, minkälaista kansainvälistä toimintaa yritykset harjoittavat, kuinka paljon kansainvälistä toimintaa Etelä-Savossa on ja mihin kansainvälinen toiminta suuntautuu. Lisäksi selvityksen tavoitteena oli tarkastella yritysten näkemyksiä viennin kehityksestä tulevina vuosina ja kartoittaa, millaisia palveluita kansainvälistymiseen liittyen tarvitaan ja/tai kuinka niitä tulisi kehittää. Selvitys on jatkoa ELY-keskuksen aikaisempina vuosina tuottamiin kansainvälistymis-selvityksiin ja saavutettuja tuloksia vertaillaan aiemmin tehtyihin selvityksiin soveltuvin osin.

Menetelmästä ja taustasta

Selvitys toteutettiin pääosin sähköisellä kyselyllä ja puhelinhaastatteluina. Tietoja täydennettiin myös ELY-keskuksen asiakasrekisteritietojen perusteella. Selvityksen kohteiksi valikoituivat tunnetut vientiyritykset sekä yritykset, joilla oli vientiä potentiaalisesti. Kysely lähetettiin noin 370 yritykselle ja tietoja saatiin 100 yrityksestä. Tietoja saatiin siis hieman yli neljännekseltä kohdejoukon yrityksistä. Viimeisin tullin tilasto Etelä-Savon vientiä harjoittavien yritysten toimipaikkojen määrä vuoden 2011 lopussa oli 207 kpl ja maakunnan viennin osuus Suomen kokonaisviennistä samaan aikaan 0,8 % (Tulli: Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain v. 2011). Nyt selvityksessä mukana olleiden, vientiä harjoittavien yritysten osuus oli yli 40 % tullin tilastoimasta toimipaikkojen määrästä.

Yritykset luokiteltiin toimialan ja vuoden 2012 henkilöstön määrän mukaan. Vastanneista yrityksistä henkilöstön määrän perusteella mikroyrityksiä oli noin 30 %, pienyrityksiä 41 %, keskiuuria yrityksiä 13 % ja suuryrityksiä 6 %. Toimialoiltaan jaoteltuna suurin luokka oli koneet ja laitteet. Muutoin vastanneet olivat suhteellisen tasaisesti jakautuneita eri aloille. Muista aloista voidaan mainita metsäteollisuus, perusmetalliteollisuus, muoviteollisuus, erilaiset asiantuntijapalvelut ja tieto- ja viestintäteknologian ala.

Selvityksen tulokset

Yritysten liikevaihdon keskiarvo oli noin 9,6 miljoonaa euroa, mutta keskiarvoon vaikuttavat muutamat suuryritykset. Mediaani oli 2 miljoonaa euroa selvitykseen vastanneiden kohdalla ja kuvanee hieman paremmin selvitykseen vastannutta keskimääräistä yritystä.

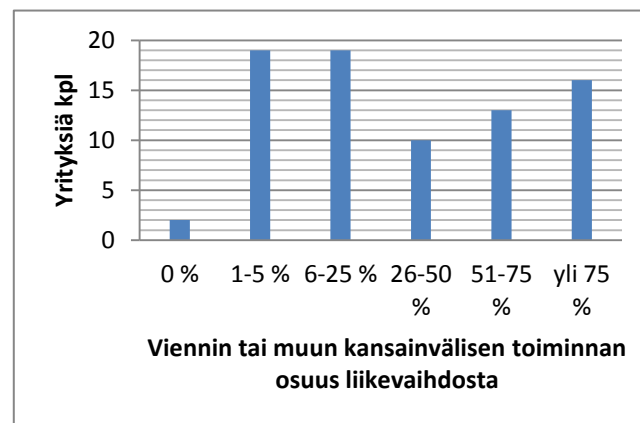
Vastaajista suurimmalla osalla (92 %) oli jotain kansainvälistä toimintaa.

Yksi suurimmista syistä kansainvälisen toiminnan puuttumiselle oli resurssipuula. Toinen tärkeä tekijä oli mahdollinen vasta tulevaisuudessa tapahtuva kansainvälistyminen. Monet yritykset olivat siis vasta aloittamassa vientiä tai muuta kansainvälistymistä. Myös strateginen valinta pysyä markkinoilla mainittiin vastauksissa.

Kansainvälistä toimintaa harjoittavista kyselyyn vastanneista yrityksistä suurin osa (noin 85 %) harjoitti vientitoimintaa. Toinen merkittävä luokka oli tuontitoiminnan harjoittaminen, jota oli lähes puolella vastanneista. Muita huomionarvoisia, mutta harvinaisempia kansainvälisen toiminnan harjoittamisen muotoja olivat tuotantotoiminnan harjoittaminen ulkomailla, tytäryhtiö ulkomailla sekä tutkimustoiminnan harjoittaminen ulkomailla. Edellä mainittuja kansainvälisen toiminnan muotoja harjoitti noin kymmenes vastanneista yrityksistä.

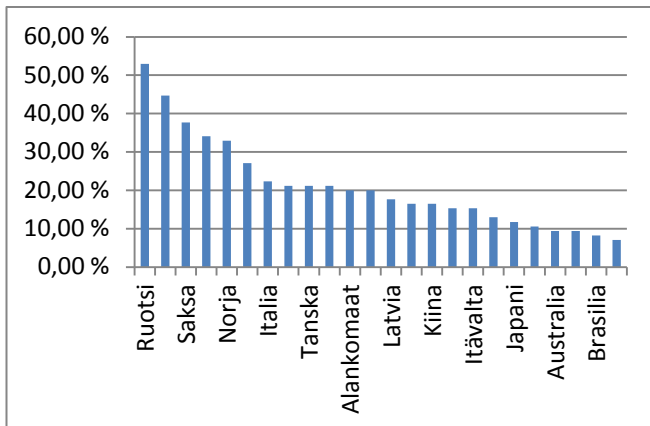
Yrityksiltä tiedusteltiin kyselyssä, kuinka monta prosenttia heidän liikevaihdostaan tuli viennistä tai muusta kansainvälisestä toiminnasta. Kysymykseen vastasi 79 yritystä.

Yllä olevasta kaaviosta voi havaita, että kaksi suurinta luokkaa ovat osuudet 1-5 % ja 6-25 % liikevaihdosta. Edellä mainittuihin luokkiin kuului molempiin noin 24 % kysymykseen vastanneista yrityksistä. Yrityksiä, joiden viennin osuus liikevaihdosta oli yli 75 % oli kysymykseen vastanneista 16 kpl eli viidennes. Tarkasteltaessa viennin tai muun kansainvälisen toiminnan osuutta liikevaihdosta kokoluokittain, huomataan eroja. Hieman yksinkertaistaen voisi sanoa, että kyselyyn vastanneilla suuremmilla yrityksillä oli viennin tai muun kansainvälisen toiminnan osuus olevan suurempi kuin pienemmällä yrityksillä. Kokoluokittelun perusteella tehtyyn vertailuun tulee kuitenkin suhtautua kriittisesti, sillä

suurempia yrityksiä on huomattavasti vähemmän suhteessa pieniin yrityksiin.

Yhteenveto vuoden 2012 vientimaista

Yllä oleva kuvio kertoo, mihin selvityksessä mukana olevat yritykset veivät. Vientimaihien liittyen tietoja saatiin 85 yrityksestä. Selvyyden vuoksi todettakoon, että kuvio ei kerro viennin volyymia vaan ainoastaan sen, kuinka monta prosenttia selvitykseen osallisista harjoitti vientiä taulukossa esitettyihin maihin.

Vastanneista yrityksistä Ruotsiin vei 53 % ja Ruotsi olikin näin ollen yleisin vientimaa. Ruotsin jälkeen järjestyksessä tulivat Venäjä, Saksa ja Viro. Edelliseen 2010 vuoden selvitykseen verrattaessa havaittiin, että kolme yleisintä vientimaata olivat järjestyksessään samat. Sen sijaan esimerkiksi Viro oli noussut sijalle 4 Norjan ja Iso-Britannian ohii. Myös Puola kasvatti suosiota ja nousi usean sijan. 2010 vuoden selvitykseen nähden uudet valtiot kuten Intia, Brasilia ja Australia eivät kasvattaneet osuuttaan vuonna 2012. Toisaalta uutena nimenä edelliseen selvitykseen verrattuna Latvia oli nyt suhteellisen yleinen vientimaa.

Usein esille tulleita, mutta kuviossa näkymättömiä valtioita ja alueita olivat Lähi-itä (erityisesti Arabiemiirikunnat), Itä-Euroopan valtiot, Indonesia ja Singapore. Huomattavasti harvemmin kyselyyn vastanneet mainitsivat esimerkiksi Afrikan tai Etelä-Amerikan valtiota vientikohteina.

Tarkasteltaessa vientimaiden suosiota yrityskokoluokittain huomataan, että järjestys pysyy lähes samana, mutta suuremmilla yrityksillä oli vientiä keskimääräisesti useampiin maihin. Tähän selityksenä voi olla se, että suuremmilla yrityksillä on resursseja viedä laajemmassa mittakaavassa kun pienemmät yritykset keskittyvät vain muutamiin vientimaihin.

Kysyttäessä arviota yritysten viennin kehittämisestä seuraavan kolmen vuoden aikana vastaukset olivat erittäin optimistisia. Noin 74 % vastaajista arvioi viennin kasvavan ja 22 % arvioi viennin pysyvän ennallaan. Yksikään yritys ei kuitenkaan uskonut viennin vähenevän. Noin 63 % yrityksistä oli myös aikeissa aloittaa viennin uusiin maihin.

Kansainvälistymiseen liittyvät palvelut

Yrityksiltä kysyttiin selvityksessä, minkälaista tukea tai apua mahdollisesti kaivattaisiin vientiin tai kansainvälistymiseen liittyen. Kysymykseen vastasi reilusti yli puolet kyselyyn osallistuneista yrityksistä. Selkeästi yleisimpänä vastauksena mainittiin kansainvälistymiseen liittyvien rahoituspalveluiden tarve sekä markkinaselvitys- ja kontaktimatkat. Edellä mainittuja palveluja toivoi yli puolet kysymykseen vastanneista yrityksistä. Kansainvälistymisneuvontaa kaipasi noin neljännes vastaajista. Kysymykseen vastanneista 17 % toivoi vientirenkaita ja 10 % pitkäkestoista kansainvälistymisvalmennusta.

Yhteenveto selvityksen tuloksista

Edelliseen selvitykseen nähden yritysten viennin osuus liikevaihdosta ei ollut merkittävästi muuttunut. Esimerkiksi yrityksiä, joilla viennin osuus oli yli 75 %, oli molemmissa selvityksissä noin viidennes. Vienti- maiden järjestys on pysynyt lähes samana.

Yleisesti yritykset olivat erittäin optimistisia viennin lisääntymisen ja uusien vientimaiden suhteen. Suurin osa arvioi viennin kasvavan tulevien kolmen vuoden aikana ja yli puolet vastanneista suunnitteli aloittavansa viennin uusiin maihin.

ELY-keskuksen palveluiden suhteen eniten toivottiin kansainvälistymiseen liittyviä rahoituspalveluita, markkinaselvityksiä sekä erilaisia koulutuksia. Näin ollen jatkossa tulisi keskittyä edellä mainittujen palveluiden kehittämiseen. Toisaalta kyseiset palvelut saivat nimenomaan kiitosta avoimissa vastauksissa ja puhelinhaastatteluissa. Yritysten taholta toivottiin myös tiiviimpää henkilökohtaista yhteydenpitoa. Lisäksi yrityskäynnit koettiin tarpeellisiksi.